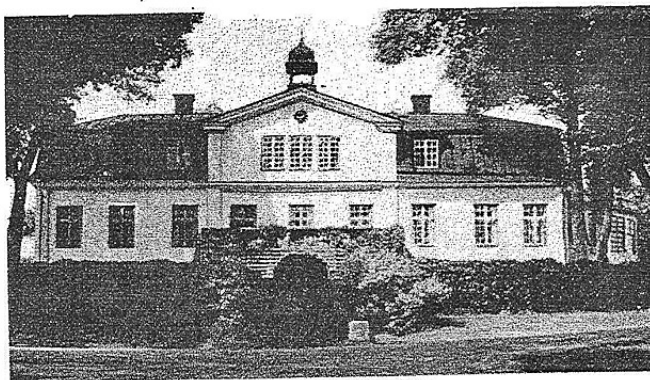

Kappsta Säteri

Tax.-värde 202.700. *Areal:* 350 har, varav åker 165, skog 175. övr. mark 10, park, trädgård m. m. *Jordart:* lätt till medelstyv lera samt 25 har dyjogl, som erhöles genom sjösänkning på 1880-talet. C:a 75 % av åkerarealen täckdik. m. rör o. gårdsel. *Arrendering:* ägofiguren är till 2/3 samlad kring gården o. 1/3 mera avses å torp o. dyl. Åkrarna ha normallutning. *System:* 5-årig växtföljd: höstsäd, vårsäd, dito, vall, dito. *Skogen* består överv. av barrskog med inslag av björk o. al samt asp o. ek i mindre bestånd. Arealen är fullst. kartlagd med avverkningsplan u. skogsv.-styr. överinsende. Dikning pågår. Boniteten är mycket god. *Skogen* är uppdelad i tvenne skiften norr o. söder om inägorna. God tillgång på rådjur, älg, fålthare, fasan, rapplöns o. änder. Strandrätt finnes i Kappstasjön och Glättran med gott fiske av gädda, gis, abborre, ål, kräfflor m. m. *Trädgården* omfattar c:a 150 fruktträd av äpple, päron, plommon och körsbär jämte 3 växthus o. ett flertal drivbänkar. Bland forminnen märkas järnåldersgravar vid Älkistebacken.

Corps de logi av timmer i 2 vån., uppf. 1623, påb. 1916 med frontespis m. ur, rest. o. mod. 1926, inneh. 14 r., 2 hallar jämte köksavd. m. m. Fyra flyglar, varav tvenne äro uppf. 1778, den ena förenad genom en gång med corps de logiet. De båda ytterflyglarna äro bost. för resp. trädg.-mäst. o. chaufför samt varmbldsstall o. vagnbod. Vidare finnas insp.-bost. samt en 4-fam. o. nio 1-fam. arb.-bost.

Ekon.-byggn.: ett större komplex uppf. på 1880-talet, inneh. stall ladug. (inv. cem. m. gödselstad o. urinbrunn, skulle m. körbana, vatten t. aut. loar, kylrum, mjölkmaskiner, 2 st. AIV.-gropslös. m. m.), loge (m. körbana), magasin, redskapsskjul, traktorgarage, svinhus m. m. Å utgården Norrby finnes man-

byggn. av timmer, inneh. 5 r. o. k. samt stall, ladug., loge, magasin o. svinhus. *Djurbes.:* 3 varmbldshästar, 14 arb.-hästar o. 4 unghästar (ardener, varav flera prem. ston), 50 kor o. 40 ungnöt (S.R.B., r. o. k.-fria, stbkl. el. därtill ber.), 5 gäss, 100 höns. Besättningen delv. ur gårdens gamla stam o. delv. inköpt från olika gårdar. Seminbehandling genom Nyk.-ortens seminför. Traktordrift.

Historik: Kappsta om 1 mantal redovisas under namn av Capstada i årliga räkntan 1551 såsom frälse, men vederkändes till arv och eget och överfördes på 1570-talet till kyrko och längre fram till krona. Ett annat hemman i samma by var från början skatte, men indrogs till kronan före 1581. Båda gårdarna förlänades 1590 till fru Anna Hansdotter Garstenberg till Aboö men återföll innan sekelskiftet till kronan. De ingingo sedan i den förläning, som dels änkedrottning Christina 1618, dels hertig Carl Filip 1621 gav kaptenen Conrad von Teklenburg (d. 1623) och som dennes successor matronii, David Fredrik von Siegroth (d. 1647), fick behålla enligt kungl. brev 1625. Genom en tidigare förläning 1616 hade Teklenburg erhållit Ökna skattehemman i samma socken med särskilt tillstånd att efter förvärd jordägarerätt där få bygga säteri, men sedan han erhållit även Kappsta, föredrog han att dit förlägga den ifrågasatta nyanläggningen, som redan i hans livstid var färdigbyggd. Något egentligt behov av denna sätesgård kan likvisst Teklenburg knappast ha haft, emedan han disponerade sin svärfaders egendomar, Lövsta i Vagnhärad och Landshammar i Spelviks socken, och detta gäller i samma grad von Siegroth, vilken likaledes innehade alla tre egendomarna. Det är icke heller troligt att Kappsta behövs av sitt herskap. Under årtiondena före reduktionen var gården för övrigt tidvis utarrenderad.

Underlydande var utom det ovannämnda Ökna endast ett halvt man Glättra, numera avhytt och inlagt i Ånsta. Emellertid äro huvudgården vid rannsakingen 1685 vara svälbyggd i goda träbyggningar, tjänliga att bo uti. Säterifriheten blev för bibehållen, men rå- och rörmästaren för Glättra upptogs. Förläningen blev väl reducerad från Gustaf Adolf von groths (d. 1670) barn, men dessa skulle enligt kungl. resolution 1683 få behålla egendomen på livstid. Denna benämning dock tillbaka, och år 1690 indelades Kappsta på kavalleriet. Då hemmanen skatteköptes 1773 av den sistnämnda förläningsinnehavarens sons son och namne, Gustaf Adolf von Siegroth (1802). År 1817 kom Kappsta säteri i frih. Kantzows ägo och hörde därefter Sucksdorf och E. O. Benedicks. Nuv. äg. ryttistare G. Wikström, inköpte gården 1925 efter godsägare Eric

Weinberg, vars fader C. A. Weinberg förvärvat den genom köp 1896 av Pehr Lund.

Godsäg. o. ryttmäst. Gregor Mac-Deal Wikström är f. 11-4-93 i Sundsvall, s. t. konsul Gregor W., f. 12-3-50, o. h. h. Tekla, f. Ekström 19-6-55; g. m. 1) Greta Settervall, f. 1898, d. -37, d. t. kaptenen Albin S. o. h. h. Ingrid, f. Neijber; g. m. 2) Elin Hulda Margit Evers, f. 7-6-09, d. t. godsäg. Hugo E. o. h. h. Lotten, f. Berntz. Barn: (i 1:a äkt.) Dagmar, f. 25-11-20 (g. m. löjtn. Claes Hugo Livijn), Bertil, f. 2-6-23, fänrik, Margaretha, f. 12-2-30.

W. avlade stud.-ex. 1912, officer vid Skånska Dragonreg. 1917, ryttmäst. i Kav. res., placering vid K i 1943. Han är ordf. i komm.-fullm., komm.-stämman, led. av komm.-n., nämndeman från 1946, ordf. i skolstyr. 1938-43 m. fl. uppdrag.

Stall o. ladugård samt en del av fruktträdgården

Kopierat ur: "Sveriges städer och samhällen jämte landsbygd" Del II Södermanland 1947